

Turbostudium na univerzitě v Brně. I kolega Nerudové už připustil selhání

SZ seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-turbostudium-na-univerzite-v-brne-i-kolega-nerudove-uz-pripustil-selhani-221504

Článek si také můžete poslechnout v audioverzi.

Kandidátce na prezidentku České republiky Danuši Nerudové se mnohdy vyčítá politická nezkušenost. Avšak v disciplíně, jak se vyhnout nepříjemným tématům, se dokáže vyrovnat politickým matadorům.

Redaktor Seznam Zpráv se o tom mohl přesvědčit v posledních dnech, kdy se snažil od bývalé rektorky Mendelovy univerzity získat vysvětlení k prošetřovanému případu s doktorskými „rychlotaly“ na její alma mater.

Nepovedlo se to však ani při osobním setkání v berounském kulturním domě Plzeňka, kde měla Danuše Nerudová minulou středu předvolební mítink. Po skončení akce sice debatovala s redaktorkou komerční televize, kolik druhů cukroví už má napečeno na Vánoce, ale reportérovi Seznam Zpráv možnost k dotazům nedala.

„Já se omlouvám, ale na mě čekají lidé, domluvte se s tiskovým mluvčím,“ vyloučila možnost položit byt' jen jedinou otázku. Vzápětí zmizela v zákulisí sálu.

Mluvčího její kampaně Filipa Vícha se Seznam Zprávy snažily kontaktovat už dva dny předtím. Na telefonáty, SMS ani e-mail s dotazy nereagoval. A písemné vyjádření nepřišlo ani po berounském setkání, byt' je tam mluvčí přislíbil.

Danuše Nerudová přitom zatím nikdy neposkytla detailnější vyjádření k tomu, jak zejména zahraniční studenti získávali na Provozně ekonomické fakultě Mendelovy univerzity doktoráty ve zkráceném studiu.

„V tomto případě jsem byla hajný, který chytil pytláka. Ten případ se díky mně začal vyšetřovat,“ uvedla Nerudová na konci listopadu pro Seznam Zprávy ve stručném vyjádření.

Přitom podle nových zjištění byla například u jedné z německých doktorandek v pozici vedoucí disertační práce a byla s ní tak v kontaktu po celou dobu tříletého studia.

Nerudová: Díky mně začalo vyšetřování

Doktorské studium ekonomických oborů na zmíněné fakultě Nerudovou vedené Mendelovy univerzity mnohdy trvalo jen dva roky. To uvádí i zpráva z kontroly, kterou na fakultě loni provedli experti z Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství. Poukázali i na výrazně vyšší počet doktorandů, které fakulta v minulých letech ke studiu oproti původním předpokladům „nabrala“.

Úřad případ nadále řeší, letos provedl i další kontrolu, zaměřenou tentokrát na celou univerzitu, verdikt se ale očekává až na příštím jednání rady tohoto úřadu 19. ledna.

Jak informoval Deník N, i druhá kontrola zjistila závažné nedostatky z doby, kdy univerzitu řídila Danuše Nerudová. „Pověřené osoby konstatují, že na kontrolované Mendelově univerzitě v Brně zjistily při uskutečňování akreditovaných činností nedostatky, včetně závažných nedostatků týkajících se dodržování zákona o vysokých školách, nařízení vlády o standardech pro akreditace ve vysokém školství a vnitřních předpisů MENDELU,“ citoval v pondělí deník z dosud nepublikované zprávy Národního akreditačního úřadu.

Nerudová zatím nebyla ochotna připustit vlastní selhání, veškerou vinu přenesla na děkana Provozně ekonomické fakulty Pavla Žufana, který už ohlásil rezignaci. Ten odmítá, že by v předvolebním období sehrál roli obětního beránka, který má bývalou rektorku ochránit. „Dnešní kroky s kandidaturou profesorky Nerudové nesouvisí,“ uvedl Žufan na dotaz Seznam Zpráv krátce po oznámení rezignace.

Sama Nerudová si, jak dokládá výše uvedená citace jejího vyjádření, připisuje úspěch, že právě její zásluhou nebyla kauza zametena pod koberec.

Váším si rozhodnutí děkana Žufana. Věřím, že muselo být těžké, ale jsem ráda, že uvolňuje prostor pro dořešení celé situace s Národním akreditačním úřadem.

pic.twitter.com/SXNelpGorn

— Danuše Nerudová (@danusenerudova) December 5, 2022

Odhalení přišlo z ciziny

Faktická reakce na doktoráty z rychlostudia však přišla od vedení univerzity až několik měsíců poté, co se případ začal řešit v Rakousku a v Německu, odkud pocházela většina zahraničních doktorandů. Ti se ke studiu v Brně dostali za úplaty přes služby dvou zprostředkovatelských agentur – salcburské Institut für Management a také berlínské Scenia Akademie.

Jako první na takto získané doktoráty z Mendelovy univerzity veřejně upozornil v lednu 2021 rakouský mediální analytik a publicista Stefan Weber. Německá antiplagiátorská platforma VroniPlag už na

podzim 2020 poukázala na opsané dizertační práce.

Že je problém závažný, rektorka Nerudová na půdě univerzity uslyšela patrně poprvé od experta na akademickou etiku Tomáše Foltýnka, kterého zmíněný Stefan Weber loni v lednu kontaktoval. Lze to vyvodit z časové posloupnosti, kterou popsal Tomáš Foltýnek v nedávném rozhovoru pro Seznam Zprávy. A kde také vyjádřil názor, že zatímco věc s plagiáty začala rektorka Nerudová řešit promptně, rychlostudia a „prodej doktorátů“ studentům z německojazyčných zemí nikoliv.

Naléhavost situace podtrhl v březnu 2021 historik a archivář Petr Kreuz, který, jak popsal Seznam Zprávám, tehdy poslal oficiální podnět na zmíněný Národní akreditační úřad.

Jak Kreuz doplňuje, kopii tohoto upozornění dostala tehdy i Danuše Nerudová a někteří další lidé z Mendelovy univerzity. Měl přitom prý pocit, že nikdo na univerzitě stále „nemá ánung“, k jakým závažným zjištěním experti z Rakouska a Německa došli.

Kauza rychlotituly:

Prorektor: Mohli jsme na to přijít rychleji

Jisté zpoždění v reakci vedení vysoké školy dnes pro Seznam Zprávy připouští i profesor Radim Farana, který v inkriminované době působil vedle Nerudové jako prorektor pro vzdělávací činnost.

Oproti bývalé rektorce povídání na toto téma neodmítl a na rozdíl od Danuše Nerudové projevuje i jistou sebereflexi.

„Dnes můžeme říct, že jsme na to mohli přijít rychleji - no jasně, mohli -, ale v tu chvíli jsme byli přesvědčeni, že něco takového ani není možné, že po kauze s plzeňskými právy prostě není možné, aby studenti končili za výrazně kratší dobu, než je standardní,“ uvedl Farana a připouští, že dnes by možná reagoval pružněji.

„Historii už známe a nemůžeme ji změnit, ale v tu dobu jsem to také nevěděl, že se tam děje něco problémového,“ přiznal také bývalý prorektor, který dnes na univerzitě působí jako řadový pracovník Ústavu informatiky Provozně ekonomické fakulty.

Dnes můžeme říct, že jsme na to mohli přijít rychleji - no jasně, mohli -, ale v tu chvíli jsme byli přesvědčeni, že něco takového ani není možné, že po kauze s plzeňskými právy prostě není možné, aby studenti končili za výrazně kratší dobu, než je standardní.

Problém s rychlostudenty přičítá profesor Farana s odstupem času i tomu, že informační systém na univerzitě nebyl optimálně přizpůsoben doktorskému studiu (oproti bakalářskému a magisterskému). IT technika prý neodhalila výrazně kratší dobu studia u některých zahraničních absolventů.

„Některé věci se tam i hůř hledají, což můžete vidět jako výmluvu, ale je to fakt,“ přiznává i technické potíže profesor Farana, jehož odbornou specializací jsou systémy řízení technologických systémů.

Kaňka v kariéře Danuše Nerudové

Kauze na Mendelově univerzitě se Seznam Zprávy již věnovaly v následujících textech. Popisují i postoj Národního akreditačního úřadu, který stále rozhoduje, jak brněnskou vysokou školu, kterou čtyři roky vedla Danuše Nerudová, potrestá, či nepotrestá.

Snazší cesta k doktorátu

Z osobních rozhovorů s některými brněnskými pedagogy vyplývá, že na fakultě byly zjevné rozdíly v nárocích kladených na „řádné“ doktorandy z denní (prezenční) formy studia oproti těm, kteří si zvolili kombinovanou (dálkovou) formu.

Zvláště jde o ty, které škoře „dodaly“ již zmíněné dvě zahraniční zprostředkovatelské agentury. Tito studenti do Brna jezdili vesměs jen párkrát v roce a v době covidu jen výjimečně.

Lákadlem na jihu Moravy pro ně zjevně bylo to, že kýžený titul Ph.D. u svého jména mohli získat s menšími komplikacemi než doma, a to i při své běžné práci. Právě tento moment zdůrazňovala i agentura Institut für Management, když nabídku studií v Brně inzerovala. Jak už v dubnu vedl týdeník HROT, rakouská agentura nabízela, že stačí do Brna během tří let dojet všehovšudy šestkrát.

Za zprostředkování si agentura brala 25 tisíc eur (přes 600 tisíc korun), byt školné v Brně bylo jen asi pětinové. Zda celý zbytek si ponechala k úhradě svých nákladů a jako zisk, není zřejmé. Pro brněnskou školu ale šlo i tak o jeden ze zajímavých zdrojů příjmů.

Katedra, kontrolní rada i zkušební komise

Danuše Nerudová nebyla jako rektorka od studia cizinců zcela vzdálena. Měla mnoho příležitostí, jak se s ním seznámit dříve, než to zjistí experti v Německu a Rakousku, kde se obchodování s tituly považuje téměř za svatokrádež.

Po celou dobu čtyř let, kdy byla rektorkou (únor 2018 až leden 2022), totiž vedla i zmíněnou Radu pro vnitřní hodnocení, která má hlídat, zda studium na vysoké škole skutečně odpovídá akreditovaným programům. Tato rada se ale k celé věci poprvé sešla až loni v dubnu, jak redakci potvrdil bývalý prorektor Radim Farana. Tedy čtvrt roku po nahlášení problému výše citovaným expertem na etiku Tomášem Foltýnkem.

Profesor Farana tuto „nepružnost“ přičítá i celkové těžkopádnosti akademické sféry. To ostatně už v dříve citovaném rozhovoru pro Seznam Zprávy řekla i Danuše Nerudová. „Začala jsem jednat v momentu, kdy jsem se to dozvěděla. Univerzita však musela jednat podle lhůt a pravidel,“ uvedla v listopadu.

Výčet jejích akademických rolí je ale daleko širší. I při práci rektorky Nerudová nikdy nepřestala být vedoucí Ústavu účetnictví a daní, což je jedna z kateder problematické Provozně ekonomické fakulty.

V jejím čele je nynější kandidátka na prezidenta nepřetržitě už patnáct let (na stejném místě zůstává i nadále, pouze si nechala kvůli kampani zkrátit úvazek na polovic).

Tak jako jiní pedagogové měla v minulých letech mnohé příležitosti se osobně seznámit s kvalitou doktorandů.

Studenti doktorského programu vždy po prvním ročníku obhajují nejdříve tezi a po druhém zase rozpracovanou verzi disertační práce. Ve finále doktorského studia následuje státní závěrečná zkouška a obhajoba disertační práce. A toto všechno se vždy odehrává před komisemi, jejichž členkou měla i Danuše Nerudová opakovaně být.

Kolikrát se tak stalo a zda to bylo i v případě zahraničních doktorandů, se Seznam Zprávy nedozvěděly ani od Nerudové, ani od samotné univerzity.

Mlčí i univerzita

I brněnská veřejná vysoká škola totiž nakonec zaujala podobnou pozici jako Danuše Nerudová. K otázkám, které se přímo či nepřímo dotýkají bývalé rektorky, se prý už nebude vyjadřovat. Alespoň ne běžnou formou. Jen úřední cestou s dlouhými lhůtami odpovědí podle informačního zákona.

„Mendelova univerzita v Brně jako veřejná vysoká škola již nebude poskytovat žádné další informace související s kandidaturou na prezidenta republiky, které nebyly vyžádány v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím,“ reagovala po opakované urgenci mluvčí univerzity Tereza Pospíchalová. Přitom v pěti otázkách položených redakcí Seznam Zprávy nebyla jediná zmínka o prezidentských volbách.

Zdroje ze školy hovoří o tom, že se univerzita rozhodla citlivý problém „promlčet“ právě až do lednového volebního klání. Přičemž doufá, že poté – ať už Nerudová dopadne jakkoliv – zájem veřejnosti o toto téma dramaticky opadne.

Školitelka německé doktorandky

Jedna z otázek, které Seznam Zprávy již 9. prosince univerzitě písemně položily, se týkala jedné konkrétní zahraniční studentky doktorského programu v oboru ekonomika a management (a nyní už absolventky): Tiny Krieger. Dotaz zněl, zda i její studium zprostředkovala zahraniční agentura.

Školitelkou (vedoucí disertační práce) této ženy, která dnes působí jako daňová poradkyně u jedné z firem v bavorském Würzburgu, byla právě Danuše Nerudová, jak lze najít i s posudky oponentů v příslušné univerzitní databázi.

Nerudová musela být každopádně s touto doktorandkou od počátku tříletého studia až k obhajobě práce v pravidelném kontaktu. Když ne u jiných, minimálně u Krieger by tak měla znát i vše podstatné o průběhu studia.

Seznam Zprávy mají přitom od zdrojů informace již z dřívějšíka, že právě Krieger, která tříleté studium úspěšně završila letos, se ocitla na seznamu 12 jmen převážně zahraničních absolventů doktorského studia ekonomických oborů, u nichž sama škola v interním auditu pojala podezření, že podmínky příslušného studijního programu nesplnili.

Důvody nejsou známy, škola žádný oficiální „blacklist“ neposkytla.

Že by to bylo kvůli nedodržení podmínek publikační činnosti, jak se říká v akademickém zákulisí, oficiální místa výslovně popírají. „Tina Krieger splnila všechny platné podmínky v rámci standardní doby studia,“ uvedla na dotaz redakce mluvčí Pospíchalová na začátku prosince, kdy ještě byla ochotna odpovídat.

Jak také uvedla, v daném studijním programu bylo nutné publikovat minimálně dva příspěvky ve sborníku z konference a jeden v recenzovaném vědeckém časopise.

Seznam Zprávy se snažily získat vyjádření i přímo od německé absolventky. Na otázky zasláné na firemní e-mail ale nereagovala.

Foto: Seznam Zprávy

Posudek, který Danuše Nerudová v roli školitelky připojila k dizertační práci Tiny Krieger. Letos obhájená práce německé doktorandky se týkala vztahu mezi digitalizací daňové soustavy, poctivostí poplatníků a spravedlnosti daní.

Je třeba zavést systém kvality řízení

Zásadní v celé věci kolem brněnských doktorských studií bude finální verdikt Národního akreditačního úřadu, který má přijít, jak už bylo řečeno, až ve druhé polovině ledna. A publikován patrně až v únoru, tedy po prezidentských volbách.

Už citovaný bývalý prorektor pro vzdělávání Radim Farana vidí možnost vylepšení reputace v tom, že se na brněnské univerzitě zavede systém řízení kvality. Jako to prý má Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, kde on sám dříve působil.

„Měl by to být systém řízení kvality se vším všudy. To vás totiž donutí popsat všechny procesy, tak jak na univerzitě skutečně probíhají. Konfrontovat je s legislativními požadavky, přičemž klíčovým prvkem musí být systém interních auditů, kdy nezávislí auditoři prozkoumají, zda je proces skutečně naplňován podle popisu,“ vidí bývalý kolega Danuše Nerudové cestu, jak zamezit, aby se podobný průšvih ještě někdy opakoval.

S přispěním Tomáše Perglera.

Text jsme aktualizovali o zjištění médií z nové kontroly Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství.